

БЕЛОУС И. В., СТУЧИНСКА Н. В. Интеграция фундаментальных и профессиональных знаний будущих врачей в процессе изучения основ ультразвуковой диагностики.

В работе проведено исследование предпосылок для разработки эффективной методики обучения основам ультразвуковой диагностики будущих врачей. Проведен анализ логично детерминированной последовательности основных смысловых линий, которые составляют теоретическую основу курса, проведены исследования внутренних и междисциплинарных взаимосвязей между элементами предметных знаний. Исходя из социальной обусловленности подчинения содержания дисциплины профессиональным потребностям, в содержании обучения выделено инвариантное ядро предметной компетентности (основные знания, идеи, принципы, а также базовые умения, навыки) и ее вариативную составляющую. Обоснована необходимость реализации смешанного обучения, которое базируется на сочетании online и offline технологий и добиться соответствия объема необходимых для усвоения знаний и реальных возможностей образовательного процесса.

Ключевые слова: медицинское образование, методика обучения, лучевая диагностика, ультразвуковые исследования, интеграция знаний.

BELOUS I. V., STUCHINSKA N. V. Integration of fundamental and professional knowledges of future doctors in the process of study of bases of ultrasonic diagnostics.

Research of pre-conditions is in-process conducted for development of effective method of teaching bases of ultrasonic diagnostics of future doctors. The analysis of the logically determined sequence of semantic mainlines which make theoretical basis of course is conducted, researches of internal and mezhdisciplinarnykh intercommunications are conducted between the elements of subject knowledges. Coming from the social conditionality of submission of maintenance of discipline to the professional necessities, the invariant kernel of subject competence (basic knowledges, ideas, principles, and also base abilities, skills) and its variativnuyu constituent is selected in maintenance of teaching. The necessity of realization of the mixed teaching which is based on combination of online and offline technologies and to obtain accordance of volume of necessary for mastering knowledges and real possibilities of educational process is grounded.

Keywords: medical education, teaching method, radial diagnostics, ultrasonic researches, integration of knowledges.

УДК 37.091.313:338.48-051

Бойчук Алла

РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ АГЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ

У статті наголошується, що використання методу проектів у професійній підготовці майбутніх агентів з організації туризму має здійснюватися на засадах організації компетентнісно-орієнтованого навчання із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; розв'язання реальних професійних ситуацій і проблем із окресленням стратегії та професійних цілей щодо розв'язання конкретних проблем та сформованості відповідних компетенцій фахівців. Важливим є забезпечення праці в групі; організація самостійної дослідницької, пошукової діяльності із аналізом та прогнозуванням

результатів професійної діяльності, розробка на цій основі рекомендацій щодо вирішення конкретних регіональних проблем у сфері туризму, компетентнісної підготовки кадрового персоналу в сучасних умовах діяльності.

Ключові слова: туризм, агент з організації туризму, компетентність, професійна підготовка, метод проектів, інформаційно-комунікаційні технології.

Туризм інтенсивно розвивається у всіх регіонах України. Івано-Франківщина – туристичний край, який характеризується, передусім, динамічним розвитком туризму. Регіональна цільова програма розвитку туризму на 2016–2022 роки передбачає створення та оснащення обласного центру розвитку туризму; забезпечення підвищення якості туристичних послуг шляхом консультування та організації курсів підвищення кваліфікації працівників галузі та проведення категоризації садиб; будівництво двох “центрів гостинності” для зупинок туристичних автобусів і короткотермінового відпочинку туристів; встановленням путівників та вказівних знаків до туристичних атракцій; здійснення комплексу маркетингових заходів (проведення круглих столів та конференцій з питань розвитку туризму, видання рекламних друкованих матеріалів, забезпечення участі області у національних та міжнародних туристичних виставках, організація ознайомчих візитів в область для ЗМІ та туристичних фірм). Вищезначене зумовлює потребу в підготовці компетентних кадрів, мобільних і гнучких на ринку туристичних послуг, здатних оперативно адаптуватися до різних умов професійної діяльності, що є не можливим без використання сучасних технологій професійного навчання, зокрема методу проектів.

Наукові дослідження у сфері туризму щодо підготовки кадрового персоналу здійснюють А. Конох, Л. Кнодель, В. Лозовецька, О. Любіцева, Н. Наумова, Л. Титова, В. Федорченко та ін.

Однак, регіональний аспект застосування методу проектів у професійній підготовці майбутніх агентів з організації туризму ще недостатньо вивчено.

Мета статті – обґрунтування педагогічних умов застосування методу проектів у професійній підготовці майбутніх агентів з організації туризму.

В Івано-Франківській області потенціал розвитку туристичної галузі досить високий, що підтверджується створенням останніми роками правової бази і концепцій розвитку туризму в регіоні. Переважно увага приділяється розвитку гірського туризму. Особливістю є те, що в гірській зоні Карпат сконцентрована основна частка агротуристичних господарств, переважно біля центрів гірськолижного спорту, відомих курортних центрів і знаних місць відпочинку. Ще однією важливою організаційною відмінністю є те, що туристичні послуги надають особи різних професій, які постійно проживають у сільській місцевості. У цих умовах необхідні фахівці з відповідним рівнем професійної компетентності, які здатні задовольняти запити споживачів соціально-культурних і туристських послуг в умовах

регіону.

Слід зазначити, що проблема удосконалення форм і методів професійного навчання майбутніх агентів з організації туризму зумовлена, передусім, наявністю невідповідності між професійними вимогами, які висуваються до агента з організації туристичних послуг щодо рівня його компетентності підготовки сучасними потребами туристичного ринку; наявними інноваційними педагогічними технологіями професійної підготовки фахівців та їх недостатнім упровадженням в освітній процес підготовки агента з організації туризму у професійно-технічних навчальних закладах, що і підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз наукових джерел дає можливість припустити, що ряд важливих дидактичних завдань у підготовці сучасних фахівців можна вирішити застосовуючи метод проектів, це насамперед:

- усвідомлення конкретної проблеми і перетворення її в ціль власної діяльності;
- окреслення та реалізація стратегічної мету, може віддаленої за часом, але значимої для подальшої діяльності, можливість її покрокового виконання;
- оцінювання наявних ресурсів, їх розподілення відповідно до поставлених завдань;
- пошук інформації, її критичне оцінювання, ранжування даних за значимістю, обсягом;
- використання різних джерел інформації;
- планування власної діяльності;
- оцінювання результатів роботи, їх порівняння з тим, що було заявлено в поставленій меті роботи;
- аналіз допущених помилок, розробка заходів щодо їх упередження;
- розвиток адекватної самооцінки, формування позитивної Я-концепції;
- розвиток комунікативної та інформаційної компетентності, соціальних умінь і навичок;
- вирішення профорієнтаційних завдань.

Слід зазначити, що метод проектів зародився в другій половині XIX століття в школах США і ґрунтувався на ідеях прагматизму і концепціях прагматичної педагогіки, основоположником якої був американський філософ і педагог Джон Дьюї (1859–1952 р.р.). Метод проектів розглядається як спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, яка повинна завершитися реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином; це сукупність прийомів, дій учнів у їх певній послідовності для досягнення поставленої задачі – рішення проблеми, особисто значущою для учнів і оформленої у вигляді якогось кінцевого продукту. Дж. Дьюї пропонував будувати навчання на активній основі через того хто навчається відповідно до його особистих інтересів щодо оволодіння тими чи іншими знаннями. Вчений

,наголошував, що для цього необхідним є окреслення реальних проблем. В даний час існують різні методики використання методу проектів. Однак, всі вони передбачають використання в проектній діяльності ІКТ [4].

Метод проектів вважається одним з найбільш складних і трудомістких способів досягнення дидактичної мети, що вимагає від викладача високого професіоналізму, ретельної підготовки, покрокового осмислення і опису планованої навчальної діяльності. Основні етапи проекту: проблематизація, цілепокладання, планування, реалізація, рефлексія. Ці етапи в тому чи іншому варіанті завжди зустрічаються в навчальному проекті [1].

Вчені наголошують, що метод проектів доцільно використовувати за таких умов:

- наявність проблеми, що вимагає для її вирішення інтегрованого знання, організації дослідницького пошуку; створення серії репортажів з різних кінців земної кулі по одній проблемі;
- має місце практична, теоретична та пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учасників проекту;
- структурування змістовної частини проекту (із зазначенням поетапних результатів);
- використання дослідницьких методів, які передбачають певну послідовність дій: окреслення проблеми та похідних від неї завдань дослідження, із застосуванням “мозкової атаки”, висування гіпотез щодо розв’язання окресленої проблеми;
- обговорення методів дослідження (статистичних методів, експериментальних, методики спостережень, пр.);
- обговорення способів оформлення кінцевих результатів (презентацій, захисту, творчих звітів, переглядів, пр.);
- збір, систематизація та аналіз отриманих даних;
- підведення підсумків, оформлення результатів, їх презентація;
- висновки, висування нових проблем дослідження [1, 3, 4].

Навчальне проектування у підготовці майбутніх агентів з організації туризму має здійснюватися із застосуванням компетентнісного підходу, адже компетентнісний підхід висуває на перше місце не інформованість того хто навчається, а формування здатностей вирішувати проблеми, що виникають в наступних ситуаціях:

- в пізнанні і поясненні явищ дійсності;
- в освоєнні сучасної техніки і технології;
- у взаєминах людей в етичних нормах, при оцінці власних вчинків;
- у практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина, члена сім’ї, виборця, городянина;
- у правових нормах і адміністративних структурах;
- при виборі професії та оцінці своєї готовності до навчання в

навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці;

– при необхідності вирішення власних проблем, які стосуються життєвого самовизначення, вибору способу життя [9, 10].

Наш досвід свідчить, що ефективними у підготовці майбутніх агентів з організації туризму є навчальні проекти такого типу:

Завдання 1: Окреслити форми і методи компетентнісної підготовки підприємців-початківців у сфері агротуризму та представників установ бізнес-середовища щодо здійснення власної агротуристичної діяльності на Івано-Франківщині;

Завдання 2: Розробити рекомендації для майбутніх фахівців з організації туризму у формуванні туристичного продукту із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернет-порталу Карпатської системи туристичної інформації;

Завдання: Запропонувати європейські зразки розвитку агротуризму на Івано-Франківщині;

Завдання 4: “Мої перші кроки до започаткування власного туристичного бізнесу”;

Завдання 5: “Мій край”. Запропонувати види туризму та розробити рекомендації щодо туристичного продукту та ін.

Варто наголосити, що проектна діяльність передбачає створення активного інформаційно-комунікаційного середовища із відповідного інформаційним забезпеченням навчальної діяльності [2, 4, 5].

Вчені розглядають інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) в системі навчання як компонент, як засоби навчання: де засоби навчання розглядаються як об’єкти, створені людиною, а також предмети живої природи, що використовуються в освітньому процесі в якості носіїв навчальної інформації та інструменту діяльності педагога і учнів для досягнення поставлених цілей навчання, виховання і розвитку. Відповідно, якщо ІКТ використовується в системі навчання для досягнення дидактичних цілей і вирішення методичних завдань, то в даному випадку ІКТ виступає як засіб навчання, тобто як частковий вияв одного з компонентів системи навчання [6].

Вчені вважають, що основними дидактичними функціями засобів навчання є:

– компенсаторні (полегшення процесу навчання, зменшення витрат часу, сил і здоров’я вчителя та учнів);

– інформативність (передача необхідної для навчання інформації);

– інтегративність (розгляд досліджуваного об’єкта або явища по частинам і в цілому);

– інструментальність (безпечне і раціональне забезпечення певних видів діяльності учнів і педагога) [7, 9, 10].

Виходячи із вищезначеного можна стверджувати, що інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх агентів з організації туризму

можна розглядати як систему засобів навчання, що володіє певною цілісністю, автономністю і призначена для роз'язання освітньо-виховних завдань. Причому, дидактичні властивості, характерні для даного засобу навчання, проявляються в виконуваних ними функціях, а вибір засобів навчання залежить насамперед від дидактичних властивостей всього комплексу засобів навчання, які визначаються розробниками ще на етапі проектування.

Базовими дидактичними властивостями інформаційно-комунікаційних технологій є:

- висока (або відносно висока) швидкість передачі даних;
- двосторонній характер комунікації, що забезпечує інтерактивність;
- можливість роботи з гіпертекстом та мультимедіа;
- можливість здійснення пошуку у великих обсягах інформації.

Реалізація цих властивостей є можливою при функціонуванні певних послуг і сервісів мережі, з яких формується комплекс засобів інформаційно-комунікаційних технологій, адекватний поставленій дидактичній задачі. Це можуть, насамперед бути сервіси Мережі, якими користуються споживачі туристичних послуг. Так, на сьогоднішній день електронна пошта є найзручнішим засобом зв'язку між споживачем туристичних послуг і туристичним закладом. Фахівці визначають електронну пошту як сукупність програмно-апаратних засобів, що забезпечують передачу повідомлень між комп'ютерами. Повідомлення можуть бути представлені як у формі звичайних текстів, так і в нетекстовій формі (програми, графіка, відео, звук), у відкритому або зашифрованому вигляді. Електронна пошта виконує ті ж функції, що і звичайна пошта, тільки в рази швидше, що дозволяє кореспондентам обходитися без розлогих вступів і вступних і вести розмову в діалоговому режимі.

У підготовці майбутніх агентів з організації туристичних послуг за допомогою електронної пошти можна моделювати процес професійного спілкування та професійної співпраці із споживачами послуг та представниками інфраструктури, що забезпечують надання туристичних послуг. Для відправки одного і того ж повідомлення групою користувачів використовується різновид електронної пошти – списки розсилки. Список групи формується в адресній книзі програми шляхом створення однієї адреси, який включає в себе список електронних адрес учасників професійної співпраці. Це полегшує процес підготовки повідомлення: не потрібно вказувати адреси кожного члена групи, досить набрати один – адреса списку розсилки. Існує кілька різновидів Інтернет-послуги, під назвою ЧАТ: просто ЧАТ, голосовий чат, аудіо-відео чат. Чат – це спілкування користувачів по мережі у режимі реального часу, а також програмне забезпечення, що дозволяє організовувати таке спілкування. Іншими словами, чат (англ. Chat – бесіда) – це текстовий діалог в мережі Інтернет, який можна вести в реальному часі. Це засіб оперативного

спілкування людей через Інтернет. Текстовий варіант чату дозволяє вашому співрозмовнику бачити на екрані свого комп'ютера то, що ви друкуєте на клавіатурі вашого. Чати за характером спілкування поділяються на: групові та приватні. Тобто, можна розмовляти великою загальною групою (практика показує, що максимальна кількість учасників бесіди не повинна перевищувати 10 осіб); а також незначною за кількістю командою. Більшість інтернет-чатів дозволяє вести "протокол" бесіди (тобто запис), яку можна переглянути згодом. У деяких чатах є опція прикріплення і пересилання учасникам чату фотографій, аудіо-файлів і відео-кліпів. Всі подібні чати надають послуги з пошуку тематичних чатів і окремих користувачів мережі. Застосовують теж Чат-форуми – це конференція в онлайн-системі, що дозволяє багатьом учасникам одночасно вести обговорення цікавих для них тем. Для корпоративних цілей використовуються Інтранет-чати, які працюють в локальних мережах і широко застосовуються для вирішення нагальних адміністративних завдань (бліц-наради, термінові зібрання). Слід зазначити, що для масового тематичного спілкування можна використовувати веб-форуми (або веб-конференція) як спеціальне програмне забезпечення для організації професійного спілкування з актуальних проблем на форумі сайту.

Висновки. Таким чином, аналізуючи вищезначене, можна дійти висновку, що використання методу проектів у професійній підготовці майбутніх агентів з організації туризму має здійснюватися за таких педагогічних умов:

- організації компетентнісно-орієнтованого навчання;
- моделювання реальних умов професійної діяльності із розв'язанням конкретних професійних ситуацій і проблем;
- окреслення професійних цілей щодо розв'язання галузевих проблем та сформованості відповідних компетенцій;
- висування гіпотез щодо розв'язання професійних завдань;
- визначення типу проектної діяльності;
- організації професійних колективів та професійної співпраці на засадах використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- обговорення в групах стратегії дослідження, джерел інформації, способів оформлення результатів діяльності;
- здійснення самостійної дослідницької, пошукової діяльності тих хто навчається у відповідності зі своїм завданням;
- проміжного обговорення, дискусії, збору і обробки даних;
- оформлення результатів проектної діяльності;
- захисту проекту, опонування, дискусія;
- висування, прогнозування нових проблем, що впливають з отриманих результатів;
- самооцінки, зовнішньої оцінки результатів учасників проектної діяльності із використанням певних послуг і сервісів мережі;

– розробки рекомендацій щодо вирішення конкретних регіональних проблем у сфері туризму, професійної підготовки кадрового персоналу, рівня його компетентнісної підготовки відповідно до сучасних соціально-економічних вимог і потреб.

Використана література:

1. *Бабошина Е. В.* Метод проектів в школі [Електронний ресурс] / Е. В. Бабошина // Дослідницька та проектна діяльність в школі : матеріали Всеросійської науково-практичної конференції (Видавничий дім Паганель, 26 квітня 2011). – Режим доступу : http://paganel.info/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=71
2. *Кораблєв А. А.* Информационно-телекоммуникационные технологии в образовательном процессе / А. А. Кораблєв // Школа. – 2006. – № 2. – С. 37-39.
3. Метод проектов : научно-метод. сб. / под. ред. М. А. Гусаковского. – Вып. 2. – Мн. : РИВШ БГУ, 2003. – 240 с.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : уч. пособие / под ред. Е. С. Полат. – М. : Академия, 1999. – 224 с.
5. *Ступницькая М. А.* Проектная деятельность и развитие учебной мотивации у учащихся основного звена школы : дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / М. А. Ступницькая. – М., 2013. – 319 с.
6. *Ступницька М. А.* Що таке навчальний проект? / М. А. Ступницька. – М. : Первое сентября, 2010. – 44 с.
7. *Підкасистий П. І.* Педагогіка : навчальний посібник для студентів педагогічних вузів і педагогічних коледжів / П. І. Підкасистий. – М. : Педагогічне товариство Росії, 1998. – 640 с.
8. *Полат Е. С.* Метод проектів та навчання у співпраці. Презентація. Електронний документ. / Е. С. Полат. – Дата доступу 17.07.2011 : www.bgpu.ru/intel/Material/mc_04/master/polat_metod_project.ppt
9. *Хуторской А. В.* Ключевые компетентности как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003.
10. *Эльконин Д. Б.* Понятие компетентности с позицией развивающего обучения / Д. Б. Эльконин. – Красноярск, 2002.

References:

1. *Baboshyna E. V.* Metod proektiv v shkoli [Elektronnyi resurs] / E. V. Baboshyna // Doslidnytska ta proektna diialnist v shkoli : materialy Vserosiiskoi naukovopraktychnoi konferentsii (Vydavnychiy dim Pahanel, 26 kvitnia 2011). – Rezhym dostupu : http://paganel.info/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=71
2. *Korablev A. A.* Informatsionno-telekommunikatsionnye tekhnologii v obrazovatelnom protsesse / A. A. Korablev // Shkola. – 2006. – № 2. – S. 37-39.
3. Metod proektov : nauchno-metod. sb. / pod. red. M. A. Gusakovskogo. – Vyp. 2. – Mn. : RIVSh BGU, 2003. – 240 s.
4. Novye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya : uch. posobie / pod red. Ye. S. Polat. – M. : Akademiya, 1999. – 224 s.
5. *Stupnitskaya M. A.* Proektnaya deyatel'nost i razvitie uchebnoy motivatsii u uchashchikhsya osnovnogo zvenashkoly : diss. ... kand. psikh. nauk : 19.00.07 / M. A. Stupnitskaya. – M., 2013. – 319 s.
6. *Stupnitska M. A.* Shcho take navchalnyi proekt? / M. A. Stupnitska. – M. : Pervoe sentyabrya, 2010. – 44 s.
7. *Pidkasystyi P. I.* Pedagogika : navchalnyi posibnyk dlia studentiv pedagogichnykh vuziv i pedagogichnykh koledzhiv / P. I. Pidkasystyi. – M. : Pedagogichne tovarystvo Rosii, 1998. – 640 s.
8. *Polat E. S.* Metod proektiv ta navchannia u spivpratsi. Prezentatsiia. Elektronnyi dokument. / E. S. Polat. – Data dostupu 17.07.2011 : www.bgpu.ru/intel/Material/mc_04/master/polat_metod_project.ppt
9. *Khutorskoy A. V.* Klyuchevye kompetentnosti kak komponent lichnostno-orientirovannoy paradigmy obrazovaniya / A. V. Khutorskoy // Narodnoe obrazovanie. – 2003.

10. Elkonin D. B. Ponyatie kompetentnosti s pozitsiey razvivayushchego obucheniya / D. B. Elkonin. – Krasnoyarsk, 2002.

Бойчук Алла. Региональный аспект применения метода проектов в профессиональной подготовке будущих агентов по организации туризма.

В статье отмечается, что использование метода проектов в профессиональной подготовке будущих агентов по организации туризма должно осуществляться на принципах организации компетентностно-ориентированного обучения с использованием современных информационно-коммуникационных технологий; решение реальных профессиональных ситуаций и проблем с очерчиванием стратегии и профессиональных целей относительно решения конкретных проблем и сформированности соответствующих компетенций специалистов. Важным является обеспечение труда в группе; организация самостоятельной исследовательской, поисковой деятельности с анализом и прогнозированием результатов профессиональной деятельности, разработка на этой основе рекомендаций относительно решения конкретных региональных проблем в сфере туризма, компетентностной подготовки кадрового персонала в современных условиях деятельности.

Ключевые слова: туризм, агент по организации туризма, компетентность, профессиональная подготовка, метод проектов, информационно-коммуникационные технологии.

BOICHUK ALLA. The regional aspect of the method of projects in the training of future agents of tourism.

The article notes that the use of a method of projects in the training of future agents of tourism should be carried out on the basis of competency-based learning using modern information and communication technologies; solving real professional situations and problems of outlining strategies and professional goals specific problems and forming respective competencies of experts. It is important to provide workgroup; independent research organization, the search activity of analysis and forecasting results of professional activity, the development of the basis of recommendations to address specific regional problems in the field of tourism, competence of personnel training personnel in modern conditions of activity.

Keywords: tourism, agent of tourism, competence, training, project method, information and communication technologies.

УДК 378.14:504

Бордюг Н. С.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У НАВЧАННІ МОНІТОРИНГУ СТАНУ І РОЗВИТКУ СИСТЕМ

У статті висвітлено необхідність впровадження міждисциплінарної імплементації у навчання майбутніх-екологів. Розроблено бінарні лекційні заняття на прикладі проблемно-інтегрованої лекції з моніторингу стану і розвитку систем та показано методiku його проведення. Виокремлено і удосконалено системні компоненти соціо-економіко-екологічного моніторингу для формування інформаційного базису забезпечення стратегії сталого розвитку населених пунктів. Сформовано науково-методичний та інформаційний комплекс дисциплін